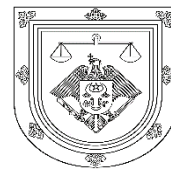

CONSILIUL SUPERIOR AL PROCURORILOR

Republica Moldova, municipiul Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73
website: www.csp.md tel: (+373) 022-828-501 e-mail: aparat@csp.md

21 august 2026 nr.5/1-01d/26-1915

La nr.CS-2826-25-158-1966 din 18.08.2026

Domnului Alexandru IACUB
Secretar general adjunct al Guvernului

Stimate domnule Iacub,

Prin prezenta, se comunică că în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor a fost examinat amendamentul formulat la *proiectul de lege privind modificarea Legii nr.152/2026 privind Institutul Național al Justiției (inițiativa legislativă nr.188 din 11.06.2026)*, prin care se propune, *inter alia*, modificarea art.3 alin.(1) lit.g) și h) din *Legea nr.252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative*, în sensul substituirii datei de „31 august 2026” cu data de „31 decembrie 2026”.

Potrivit argumentării amendamentului, necesitatea intervenției legislative rezultă din faptul că art.4 alin.(6) din *Legea nr.252/2023* stabilește data de 31 decembrie 2026 drept termen pentru finalizarea evaluării externe, în timp ce art.3 alin.(1) lit.g) și h) operează în prezent cu termenul de 31 august 2026. Autorul amendamentului apreciază că existența unor termene diferite în cadrul aceluiași mecanism juridic poate crea incertitudine, iar corelarea acestora ar asigura unitatea reglementării, claritatea și previzibilitatea normei.

Consiliul înțelege preocuparea pentru asigurarea coerenței cadrului normativ și pentru evitarea situațiilor în care desfășurarea procedurilor de concurs ar putea conduce la excluderea unor candidați din mecanismul evaluării externe exclusiv ca urmare a succesiunii etapelor procedurale. Totodată, argumentarea prezentată nu justifică suficient soluția normativă propusă, iar uniformizarea calendaristică a celor două termene nu poate fi calificată drept o simplă corelare tehnico-juridică, fără evaluarea efectelor sale asupra sferei subiecților evaluării, a funcționalității procedurilor de concurs și a duratei mecanismului extraordinar de evaluare.

Preliminar, Consiliul Superior al Procurorilor semnalează caracterul deosebit de restrâns al termenului acordat pentru examinarea amendamentului și prezentarea punctului de vedere instituțional. Consiliul a fost informat despre amendamentul propus prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. CS-2826-25-158-1966 din 18 august 2026, înregistrată în circuitul instituțional al Consiliului cu nr. 3163 din aceeași dată, termenul pentru prezentarea avizului fiind stabilit pentru 18 august 2026, ora 12:00.

În aceste circumstanțe, intervalul disponibil pentru examinarea amendamentului a fost unul extrem de limitat, inclusiv prin raportare la natura și implicațiile intervenției legislative propuse și, prin raportare la, caracterul colegial al Consiliului și faptul că deciziile acestuia se adoptă în plen. Deși amendamentul vizează, formal, substituirea unei date calendaristice, efectele sale depășesc dimensiunea unei ajustări tehnice, având incidență asupra sferei subiecților evaluării externe, asupra procedurilor de concurs și de carieră ale procurorilor, precum și asupra limitelor temporale de aplicare a mecanismului extraordinar de evaluare.

Pe fond, Consiliul reține că termenele prevăzute de art.3 alin.(1) lit.g) și h), pe de o parte, și termenul general prevăzut de art.4 alin.(6), pe de altă parte, nu reglementează aceeași etapă procedurală și nu îndeplinesc aceeași funcție juridică. Termenul prevăzut la art. 3 alin. (1) lit. g) și h) delimitează perioada în care câștigarea ori desfășurarea anumitor concursuri determină includerea candidaților respectivi în categoria subiecților evaluării externe. În schimb, termenul prevăzut la art. 4 alin. (6) stabilește data până la care evaluarea tuturor subiecților trebuie finalizată.

În consecință, existența unor date diferite nu constituie, prin ea însăși, o necorelare legislativă. Corelarea normativă nu presupune în mod necesar uniformizarea formală a termenelor, ci stabilirea acestora într-o succesiune care să permită realizarea efectivă a etapelor procedurale pe care le reglementează. Momentul până la care pot apărea noi subiecți ai evaluării trebuie să fie urmat de un interval efectiv și suficient pentru colectarea și verificarea informațiilor, desfășurarea audierilor, întocmirea și examinarea rapoartelor, soluționarea eventualelor contestații și, după caz, realizarea evaluărilor repetate.

Stabilirea aceleiași date pentru ambele etape generează o dificultate evidentă de aplicare. În ipoteza în care un concurs este finalizat la data de 31 decembrie 2026 sau în proximitatea acesteia, iar candidatul dobândește, în temeiul art. 3 alin. (1) lit. g) ori h), calitatea de subiect al evaluării externe, nu mai există, în mod obiectiv, timpul necesar pentru desfășurarea și finalizarea evaluării sale până la aceeași dată. Astfel, soluția prezentată drept o măsură de corelare riscă să creeze o contradicție funcțională între momentul până la care pot apărea noi subiecți și momentul până la care evaluarea acestora trebuie încheiată.

Un element relevant pentru aprecierea soluției propuse îl constituie și istoricul legislativ al termenului de 31 august 2026. Prin inițiativa legislativă nr.403 din 10 decembrie 2025 s-a propus substituirea, la art.3 alin.(1) lit.g) și h), a termenului de „31 decembrie 2025” cu „31 august 2026”. La acel moment, termenul general pentru finalizarea evaluării externe fusese deja extins până la 31 decembrie 2026, însă pentru categoriile prevăzute la art.3 alin.(1) lit.g) și h) s-a optat pentru o dată distinctă.

Nota de fundamentare aferentă acelei intervenții legislative a explicat necesitatea păstrării unui interval de patru luni între cele două termene, pentru a acorda comisiilor timpul necesar colectării și analizei informațiilor privind subiecții, desfășurării audierilor, examinării eventualelor contestații și realizării evaluărilor repetate. Prin urmare, diferența dintre cele două termene a reprezentat o opțiune legislativă deliberată, întemeiată pe succesiunea etapelor procedurale, și nu o necorelare tehnică susceptibilă de a fi înlăturată prin simpla uniformizare a datelor calendaristice.

Pentru aprecierea soluției propuse este relevantă și dimensiunea exercițiului de evaluare externă aplicabil procurorilor, precum și ritmul efectiv de realizare a acestuia. Până la data prezentului aviz, Consiliul Superior al Procurorilor s-a pronunțat asupra a 36 de rapoarte de evaluare, aproximativ 27,9%, din 157 de procurori transmiși Comisiei vetting, iar alte două rapoarte se află în curs de examinare. O parte dintre hotărârile adoptate au fost contestate la Curtea Supremă de Justiție, astfel încât și durata procedurilor judiciare trebuie avută în vedere la evaluarea gradului real de finalizare a exercițiului.

Comparativ cu situația consemnată în decembrie 2025, când Consiliul se pronunțase asupra a 16 rapoarte, datele actuale relevă o evoluție a procesului, însă ritmul înregistrat continuă să confirme complexitatea și durata efectivă a mecanismului. Fără a proiecta evoluția acestuia exclusiv printr-un calcul aritmetic liniar, numărul rapoartelor finalizate și existența procedurilor judiciare pendinte impun o apreciere prudentă a capacității mecanismului de a prelua subiecți suplimentari și de a finaliza evaluarea acestora până la 31 decembrie 2026.

Prezintă relevanță și caracterul succesiv al intervențiilor legislative asupra termenelor evaluării. Potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 252/2023, evaluarea externă reprezintă un exercițiu „excepțional, unic și limitat în timp”. Arhitectura inițială a reformei a avut în vedere evaluarea și fortificarea, într-o primă etapă, a organelor de autoadministrare și a colegiilor din subordinea acestora, pentru ca, ulterior, structurile respective să asigure, în regim ordinar, procesele de selecție, evaluare și gestionare a carierei.

În aceste condiții, extinderea repetată a perioadei în care pot fi atrași noi subiecți în mecanismul extraordinar necesită o justificare riguroasă, cu atât mai mult cu cât termenul propus coincide chiar cu data stabilită pentru finalizarea exercițiului. După prelungirea termenului de la 31 decembrie 2025 până la 31 august 2026, o nouă extindere până la 31 decembrie 2026 nu mai reprezintă o simplă ajustare calendaristică, ci modifică delimitarea temporală a sferei persoanelor supuse evaluării externe.

Efectele unei asemenea soluții trebuie examinate și din perspectiva funcționalității sistemului Procuraturii. Menținerea funcțiilor vacante și a interimatului produce efecte succesive, precum exercitarea concomitentă a funcției de bază și a atribuțiilor manageriale, suprasolicitarea procurorilor, diminuarea capacității de management și încetinirea ocupării funcțiilor de execuție. Extinderea perioadei în care câștigarea unui concurs atrage evaluarea externă produce efecte nu doar asupra candidatului, ci și asupra funcționalității instituționale, prin prelungirea intervalului dintre finalizarea concursului și numirea efectivă în funcție.

Totodată, organizarea și finalizarea concursurilor nu depind exclusiv de conduita candidaților, fiind condiționate de parcurgerea unor etape succesive aflate în competența Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor și a Consiliului Superior al Procurorilor. Acestea presupun evaluarea performanțelor profesionale, înscrierea în Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante, înscrierea și participarea la concurs, evaluarea candidatului de către Colegiu, soluționarea eventualelor contestații, desfășurarea interviului în fața Consiliului și desemnarea câștigătorului. Pentru funcțiile prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. g) și h) din Legea nr. 252/2023, acestor etape li se adaugă

evaluarea externă, numirea în funcție fiind posibilă numai după promovarea acesteia. Fiecare etapă este guvernată de un termen propriu, astfel încât, în condiții normale, în care toți procurorii ar avea deja finalizată evaluarea performanțelor profesionale și ar fi eligibili să participe la concurs, întregul concurs s-ar derula, de la început până la sfârșit, în aproximativ 2 luni.

Se cuvine menționat că, de la modificarea cadrului normativ privind noul mecanism de evaluare a performanțelor profesionale ale procurorilor (instituit în anul 2025), care include și o componentă de verificare a integrității, similară vettingului, și până în prezent, CSEP activează la capacitate maximă, însă cu resurse reduse (4 membri procurori și 3 membri reprezentanți ai societății civile, cu suportul a câtorva funcționari din cadrul Aparatului, care nu au profil de analiză financiară).

În cadrul procedurilor interne de evaluare extraordinară a performanțelor, inițiate ca urmare a apelurilor lansate de Consiliu către procurorii interesați să participe la viitoarele concursuri, au rămas în procedură 57 de procurori care și-au exprimat intenția de a candida pentru funcții în procuraturile specializate și 83 de procurori care intenționează să candideze pentru funcții de conducere. Totodată, au fost notificați 35 de procurori incluși în lista persoanelor supuse evaluării performanțelor după primul an de activitate. Astfel, procedurile menționate vizează, în total, 175 de procurori.

Până la data prezentului aviz, evaluarea performanțelor a fost finalizată în privința a 30 de procurori, dintre care numai 20 care întrunesc condițiile de promovare și fac parte din categoriile procurorilor care și-au exprimat intenția de a participa la viitoarele concursuri pentru funcții în procuraturile specializate sau pentru funcții de conducere.

Evaluarea performanțelor constituie o condiție prealabilă pentru participarea la concurs. Finalizarea evaluării doar în privința unei părți dintre procurorii care au răspuns apelurilor Consiliului nu permite însă inițierea concursurilor respective. Pentru asigurarea accesului efectiv și egal al tuturor procurorilor care și-au manifestat intenția de a candida, anunțarea concursurilor este condiționată de finalizarea evaluării tuturor persoanelor incluse în categoriile vizate. În consecință, chiar dacă, la data prezentului aviz, 20 dintre procurorii interesați au finalizat evaluarea, procedurile de concurs nu pot fi inițiate până la încheierea evaluării celorlalți potențiali candidați.

Aceste date reflectă complexitatea și durata traseului procedural care precedă organizarea concursurilor și, ulterior, dobândirea de către candidații vizați a calității de subiect al evaluării externe în temeiul art. 3 alin. (1) lit. g) și h) din Legea nr. 252/2023.

Din această perspectivă, eventualele dificultăți obiective privind finalizarea procedurilor de concurs până la 31 august 2026 trebuie distinse de necesitatea extinderii perioadei în care câștigătorii concursurilor dobândesc calitatea de subiecți ai evaluării externe. Existența primelor nu determină, în mod automat, necesitatea celei de-a doua și, cu atât mai puțin, nu justifică stabilirea aceleiași date pentru includerea unor noi subiecți și pentru finalizarea evaluării tuturor persoanelor vizate.

Consiliul reține și consolidarea progresivă a mecanismelor ordinare de selecție și evaluare. Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor este funcțional și aplică un mecanism de evaluare a performanțelor care include verificarea integrității etice și

financiare. În consecință, oportunitatea extinderii sferei temporale a evaluării externe trebuie apreciată și prin raportare la capacitatea mecanismelor ordinare de a-și exercita efectiv atribuțiile pentru care au fost instituite.

În aceeași ordine de idei, ODIHR a recomandat verificarea faptului dacă menținerea sferei personale a evaluării externe *ad-hoc* continuă să fie strict necesară și proporțională și a subliniat necesitatea preferării mecanismelor constituționale și ordinare atunci când acestea sunt independente, operaționale și efective. Această abordare prezintă relevanță sporită în contextul unei noi propuneri de extindere a perioadei în care pot fi atrași subiecți suplimentari în mecanismul evaluării externe.

Trebuie avut în vedere și riscul suprapunerii mecanismelor de verificare, în situația în care aceeași persoană poate fi supusă evaluării interne a performanțelor, evaluării externe în virtutea funcției deținute și, ulterior, unei noi evaluări externe ca efect al câștigării unui concurs. O asemenea suprapunere este susceptibilă să genereze o sarcină procedurală suplimentară, întârzieri și un traseu profesional dificil de anticipat, precum și să descurajeze participarea procurorilor la concursurile pentru ocuparea funcțiilor vacante.

Poziția exprimată de Consiliul Superior al Procurorilor cu privire la amendamentul examinat nu este una singulară, ci se înscrie în linia de continuitate a poziției instituționale deja exprimate prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-436/2025 din 23 decembrie 2025, adoptată în procesul avizării inițiativei legislative nr. 403/2025, s-a pronunțat asupra propunerii de prelungire a termenului prevăzut la art. 3 alin. (1) lit. g) și h) din Legea nr. 252/2023 de la 31 decembrie 2025 până la 31 august 2026. În cuprinsul hotărârii s-a relevat că simpla prelungire a termenului, în lipsa unor măsuri corective și a unor garanții privind accelerarea procedurilor, nu remediază dificultățile de implementare și riscă să perpetueze un mecanism conceput de lege ca fiind excepțional, unic și limitat în timp.

În aceeași hotărâre, Consiliul a evidențiat impactul evaluării externe asupra ocupării funcțiilor vacante, reducerii interimatului și funcționării sistemului Procuraturii, precum și necesitatea valorificării mecanismelor ordinare din cadrul Consiliului și al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor. Aceste argumente au fost dezvoltate și în opinia separată formulată la Hotărârea nr. 1-436/2025, în care s-a atras atenția asupra riscului supraîncărcării mecanismului, al suprapunerii verificărilor de integritate și al transformării unei intervenții extraordinare într-un mecanism de durată.

Evoluțiile ulterioare confirmă actualitatea acestor preocupări. Deși numărul rapoartelor examinate de Consiliu a crescut de la 16, în decembrie 2025, la 36, la data prezentului aviz, iar alte două rapoarte sunt pendinte, exercițiul de evaluare continuă să implice un volum semnificativ de proceduri nefinalizate, inclusiv contestații aflate pe rolul Curții Supreme de Justiție. În paralel, Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor a devenit pe deplin operațional și desfășoară proceduri interne de evaluare a performanțelor, inclusiv sub aspectul integrității etice și financiare. Prin urmare, împrejurările intervenite de la adoptarea Hotărârii nr. 1-436/2025 nu înlătură argumentele formulate atunci, ci accentuează necesitatea delimitării clare dintre mecanismul extraordinar de evaluare și mecanismele ordinare de gestionare a carierei procurorilor.

Consiliul consideră relevant și momentul formulării amendamentului, cu puțin timp înainte de expirarea termenului de 31 august 2026. Modificarea succesivă a termenelor în proximitatea expirării acestora reduce previzibilitatea proceselor de carieră și afectează stabilitatea cadrului normativ aplicabil.

Într-un domeniu care influențează direct accesul la funcții, promovarea și exercitarea mandatelor de conducere, termenele trebuie stabilite pe baza unei planificări legislative coerente și menținute cu suficientă stabilitate pentru ca destinatarii normei să își poată adapta conduita.

Prin urmare, Consiliul observă că efectul juridic al amendamentului nu se limitează la armonizarea formală a două date calendaristice. Prin extinderea termenului prevăzut la art. 3 alin. (1) lit. g) și h), în categoria subiecților evaluării externe vor fi incluse și persoanele care vor câștiga concursurile ori vor acumula punctajul relevant în concursurile desfășurate în perioada 1 septembrie–31 decembrie 2026. Prin urmare, amendamentul extinde în mod direct sfera personală și temporală de aplicare a Legii nr. 252/2023.

O intervenție cu asemenea efecte nu poate fi calificată drept una preponderent tehnico-juridică, ci reprezintă o opțiune legislativă de substanță, care necesită o fundamentare distinctă și o evaluare corespunzătoare a impactului.

Consiliul constată, de asemenea, că obiectul amendamentului nu are legătură directă cu obiectul de reglementare al inițiativei legislative nr. 188 din 11 iunie 2026. Proiectul de lege urmărește modificarea Legii nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției în partea ce ține de statutul audiențelor cursurilor de formare inițială, asigurarea medicală, incapacitatea temporară de muncă, suspendarea și reluarea formării, recuperarea stagiilor și evaluărilor, precum și susținerea examenului de absolvire. În schimb, amendamentul vizează extinderea sferei temporale de aplicare a evaluării externe reglementate de Legea nr. 252/2023 și produce efecte asupra procedurilor de concurs și de carieră ale unor categorii extinse de judecători și procurori. Simpla referire generică la formarea unui corp profesionist și integru de judecători și procurori nu este suficientă pentru a stabili legătura necesară dintre cele două obiecte de reglementare.

În aceste condiții, inserarea modificării propuse într-un proiect de lege având un obiect distinct nu corespunde exigențelor de coerență, unitate și transparență a procesului legislativ. O eventuală intervenție asupra termenelor evaluării externe ar trebui examinată în cadrul unei inițiative legislative distincte sau al unui proiect al cărui obiect principal privește mecanismul reglementat de Legea nr. 252/2023, însoțită de o fundamentare completă și de evaluarea impactului juridic, instituțional și operațional.

Sub aspectul procedurii legislative, Consiliul relevă că lipsa legăturii dintre amendament și obiectul proiectului de lege nu constituie exclusiv o deficiență de tehnică legislativă. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, pentru a corespunde exigenței prevăzute la art. 74 alin. (1) din Constituție, potrivit căreia legile organice se adoptă după cel puțin două lecturi, amendamentele formulate după adoptarea proiectului în prima lectură trebuie să aibă o legătură indispensabilă cu obiectul de reglementare al proiectului examinat (Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 24 iulie 2025, §§ 59–60 și 83–84).

Or, proiectul de lege votat în prima lectură reglementează statutul audiențelor Institutului Național al Justiției și garanțiile aplicabile acestora în caz de incapacitate

temporară de muncă, suspendare și reluare a formării inițiale, în timp ce amendamentul propune modificarea limitelor temporale ale evaluării externe a judecătorilor și procurorilor. Cele două intervenții legislative au obiecte, destinatari, mecanisme juridice și efecte instituționale distincte, neexistând o legătură indispensabilă care să justifice examinarea și adoptarea lor în cadrul aceleiași inițiative legislative.

În aceste condiții, includerea amendamentului în proiectul de lege examinat este susceptibilă să genereze inclusiv un risc de neconformitate cu procedura constituțională de adoptare a legilor organice, astfel cum aceasta a fost interpretată în jurisprudența Curții Constituționale.

Având în vedere diferența de funcție juridică dintre termenele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. g) și h) și la art. 4 alin. (6) din Legea nr. 252/2023, necesitatea păstrării unui interval efectiv pentru evaluarea subiecților identificați în urma concursurilor, caracterul excepțional și limitat în timp al mecanismului, poziția exprimată anterior prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-436/2025, evoluțiile instituționale ulterioare, precum și lipsa legăturii dintre amendament și obiectul inițiativei legislative nr. 188/2026, Consiliul Superior al Procurorilor nu susține amendamentul privind substituirea, la art. 3 alin. (1) lit. g) și h) din Legea nr. 252/2023, a datei de „31 august 2026” cu data de „31 decembrie 2026”.

Cu respect,

**Președintele Consiliului
Superior al Procurorilor**

Dumitru OBADĂ